

КРЕАТИВНІ ОБЛІКОВІ ПРАКТИКИ ЯК ЕЛЕМЕНТ КОРПОРАТИВНОГО УПРАВЛІННЯ

У теорії та практиці корпоративного управління існує ймовірність застосування окремих способів маніпулювання результатами діяльності корпорацій – креативний облік, агресивний облік, управління прибутками.

Усі вони передбачають єдину мету – введення в оману окремих груп стейкхолдерів, непричетних до процесу ведення й організації бухгалтерського обліку, шляхом спотворення основних фінансових показників, що ускладнює внутрішнім і зовнішнім користувачам оцінювати ефективність обліково-аналітичної роботи.

Царук В. Ю. пропонує використовувати для них спільну назву – «креативні облікові практики» [4, с. 41].

Такий підхід є виправданим, зважаючи на співвідношення управління прибутками й креативного обліку у спектрі специфічних функцій стратегічного управлінського обліку [2, с. 7-18] та корпоративній стратегічній обліково-аналітичній системі підприємства [3, с. 13-19]. Схожі підходи простежуються і з позицій стратегічного управління [1, с. 9-14].

Креативні облікові практики як елемента корпоративного управління характеризуються: 1) викривленням інформації корпоративної звітності; 2) досягненням особистих інтересів і цілей; 3) маніпуляціями у системі бухгалтерського обліку; 4) шахрайством з показниками бухгалтерської звітності; 5) застосуванням креативного мислення; 6) реалізацією творчих методів ведення обліку; 7) спектром шахрайських дій; 8) введенням в оману користувачів корпоративної звітності; 9) розбіжністю інтересів суб'єктів організації обліку та користувачів корпоративної звітності; 10) невідповідністю відображених у системі корпоративної звітності результатів діяльності дійсним показникам ефективності роботи корпорації; 11) ймовірністю спотворення звітних показників шляхом маніпуляцій з обліковими даними.

Факти застосування спектру креативних облікових практик при здійсненні маніпуляцій і викривлень показників діяльності корпорацій можна визнати доказом неефективності та недосконалості корпоративного управління, як мінімум стосовно його облікової підтримки.

Однак, за переконанням зарубіжних учених з бухгалтерського обліку доцільним є чітке розмежування управління прибутками та креативного обліку від так званих «шахрайських дій», пов'язаних переважно з порушенням облікового законодавства.

За дослідженнями Царука В.Ю., вчені в сфері корпоративного управління здебільшого застосовують значно ширший підхід до «розмежування шахрайств і різних видів креативних облікових практик, оскільки їх в переважній більшості випадків цікавить не стільки суть того, яким чином було зроблене порушення в системі обліку, шляхом маніпулювання, чи шляхом шахрайських дій, а результати їх впливу на прозорість інформаційного простору системи корпоративного управління [4, с. 42].

Застосовуваний підхід до креативних облікових практик у корпоративному управлінні доцільно визнати у якості сукупності дій у межах встановлених принципів і правил обліку, а також протиправного шахрайства, що призводять до зменшення корпоративної прозорості.

Креативні облікові практики стосовно системи корпоративного управління формуються з використанням нерегульованих аспектів обліково-аналітичного відображення необхідних результатів і здійсненням незаконних шахрайських операцій, вступаючи у суперечність з обліковими стандартами.

У результаті серед фінансових директорів, менеджерів різного рівня, головних бухгалтерів, які можна об'єднати у групу «суб'єктів ведення й організації бухгалтерського обліку» виникає можливість вводити в оману групу користувачів корпоративної звітності з допомогою застосування різних видів креативних облікових практик для задоволення власних інтересів, які у більшості випадків суперечать інтересам принципалів корпорації. У цілому це негативно впливає на загальну ефективність перерозподілу капіталу, зумовлюючи потребу пошуку шляхів їх мінімізації або ж повного

унеможливлення. Для цього можна використати: 1) інструменти системи корпоративного управління; 2) елементи удосконалення чинної системи бухгалтерського обліку й економічного аналізу.

Список використаних джерел

1. Борисюк І. О., Покотилук В. І. Стратегічне управління розвитком підприємства. Проблеми системного підходу в економіці. 2015. № 51. С. 9-14.
2. Бруханський Р. Ф. Ідентифікація специфічних функцій стратегічного управлінського обліку. Інститут бухгалтерського обліку, контроль та аналіз в умовах глобалізації. 2020. Випуск 1. С. 7-18. DOI: <https://doi.org/10.35774/ibo2020.01.007>.
3. Бруханський Р. Ф. Параметри розвитку корпоративної стратегічної обліково-аналітичної системи підприємства. Облік і фінанси. №1 (87). 2020. С. 13-19.
4. Царук В. Ю. Креативні облікові практики в корпоративних структурах. Інститут бухгалтерського обліку, контроль та аналіз в умовах глобалізації. 2019. Випуск 3-4. С. 37-45. DOI: <https://doi.org/10.35774/ibo2019.03.037>.
5. Царук В. Ю. Принципи корпоративного управління та бухгалтерський облік: шляхи гармонізації. Облік і фінанси. № 4 (82). 2018. С. 77-83.